

Jaarstukken 2023

4.2 Paragrafen

4.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

Naast de algemene uitkering via het Gemeentefonds heeft de gemeente inkomsten uit lokale heffingen. Deze lokale heffingen kunnen in drie categorieën worden ingedeeld:

- 1. Belastingen**
Belasting opbrengsten komen toe aan de algemene middelen. In Oegstgeest kennen we:
 - Onroerende zaakbelasting;
 - Hondenbelasting;
 - Precariobelasting;
 - Toeristenbelasting.
- 2. Bestemmingsheffingen**
Heffingen die bestemd zijn voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. De huidige bestemmingsheffingen zijn:
 - Afvalstoffenheffing
 - Rioolheffing
- 3. Leges**
Leges worden betaald voor specifieke diensten die een individueel belang dienen. De huidige leges zijn:
 - Titel 1 Leges: Algemene dienstverlening
 - Titel 2 Leges: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning
 - Titel 3 Leges: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder Titel 2

De belastingen en de bestemmingsheffingen worden geheven door de Belasting Samenwerking Gouwe- Rijnland (BSGR). Met de BSGR zijn afspraken in een dienstverleningsovereenkomst vastgelegd. Beleidsmatige zaken voert de gemeente zelf uit, zoals het opstellen van de belastingverordeningen en het vaststellen van de tarieven. De uitvoering ligt bij de BSGR. Met de BSGR wordt regelmatig overleg gevoerd. De afhandeling van bezwaarschriften en de kwijtscheldingsregeling zijn eveneens bij de BSGR belegd.

De gemeente Oegstgeest heeft ook een Bedrijven investeringszone (BIZ). De BIZ bijdrage is een financieringsinstrument voor het ondernemersfonds. Na vaststelling door de gemeente van het plan en het in rekening te brengen bedrag int de BSGR de BIZ-gelden bij de ondernemers. De opbrengsten worden na ontvangst minus de kosten naar de BIZ vereniging overgemaakt.

Deze paragraaf Lokale Heffingen is als volgt opgezet:

- 1.** Lokale lastendruk en vergelijking
- 2.** Opbrengsten
- 3.** WOZ-maatstaf
- 4.** Kwijtscheldingen
- 5.** Kostendekkendheid berekeningen

1. Lokale lastendruk en vergelijking

De lokale lastendruk wordt uitgedrukt in de gemiddelde woonlasten van de huishoudens. Hierin worden de lasten van de onroerende zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing meegenomen. In de onderstaande tabel is een verdeling gemaakt van de eenpersoons- en meerpersoons huishoudens. De heffingen (en daarmee de lokale lasten) worden berekend aan de hand van de WOZ-waarde van de woning en het aantal bewoners. Het landelijk gemiddelde met betrekking tot de WOZ waarde van koopwoningen op peildatum van 1-1-2023 bedraagt € 439.000 (bron CBS). In het jaar daarvoor bedroeg deze € 409.000.

De gemiddelde WOZ-waarde eigenaren woningen in Oegstgeest bedraagt € 563.000. De gemeente Oegstgeest is qua gemiddelde lastendruk voor een meerpersoonshuishouden één van de duurdere gemeente in de regio, zoals blijkt uit de onderstaande tabel.

	Eigenaar bewoner 2022	Eigenaar bewoner 2023	Eigenaar bewoner 2022	Eigenaar bewoner 2023
Gemeente (bron Coelo 2023)	1 pers h	1 pers h	meerpers h	meerpers h
Teylingen	€ 762	€ 814	€ 782	€ 884
Katwijk	€ 776	€ 859	€ 884	€ 975
Zoeterwoude	€ 1.006	€ 1.050	€ 1.024	€ 1.071
Leiderdorp	€ 944	€ 956	€ 1.132	€ 1.140
Gouda	€ 1.112	€ 1.148	€ 1.140	€ 1.175
Bodegraven Reeuwijk	€ 998	€ 1.179	€ 1.154	€ 1.306
Leiden	€ 875	€ 913	€ 1.172	€ 1.226
Oegstgeest	€ 1.061	€ 1.158	€ 1.244	€ 1.333
Voorschoten	€ 1.289	€ 1.340	€ 1.372	€ 1.430
Wassenaar	€ 1.323	€ 1.352	€ 1.561	€ 1.573
Gemiddeld in Zuid-Holland	€ 834	€ 886	€ 923	€ 976
Gemiddeld in Nederland	€ 826	€ 867	€ 904	€ 944

2. Opbrengsten

Hieronder worden de opbrengsten van de diverse heffingen over het boekjaar 2023 verantwoord.

NB: in de onderstaande tabel zijn de begrote bedragen 2023 na wijziging opgenomen. In de tabellen onder paragraaf "5. Kostendekkendheid berekeningen" betreft het de oorspronkelijk begrote bedragen (zie de programmabegroting 2023-2026), daardoor kunnen de bedragen afwijken.

De hieronder opgenomen "Leges Dienstverlening (Titel 1 en 3)" bestaan uit secretarieleges, leges kabels (tot 2022), leges APV en leges volkshuisvesting, leges "Omgevingsvergunningen (Titel 2)" bestaan uit bouwleges. Een overzicht van de opbrengsten over de afgelopen drie jaren en de begroting 2023 na wijziging geeft het volgende beeld:

Heffingen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijzigingen	Rekening 2023	Verschil 2023
OZB woningen	5.483	5.723	6.684	6.793	109
OZB niet-woningen	2.413	2.535	2.405	3.409	1.004
Rioolheffing	2.359	2.558	2.591	2.665	75
Afvalstoffenheffing	3.473	3.944	3.801	3.734	-67
Toeristenbelasting	130	307	464	392	-72
Hondenbelasting	132	137	138	141	3
Precariobelasting	2.058	-23	37	38	1
Leges Dienstverlening (Titel 1 en 3)	1.315	472	281	580	300
Leges Omgevingsvergunningen (Titel 2)		715	2.806	2.828	22
Bedrijveninvesteringszones	48	47	47	50	3
Totaal	17.411	16.285	19.254	20.631	1.377

Hieronder zijn de afwijkingen tussen de begrote opbrengsten uit de actuele begroting en de gerealiseerde opbrengsten groter/kleiner dan € 50.000 toegelicht:

- **OZB Woningen:** De WOZ-waarde van woningen is meer gestegen dan waarmee is rekening gehouden bij de begroting 2023-2026. Hierdoor is er € 109.000 meer gerealiseerd aan OZB Woningen dan begroot.
- **OZB Niet-woningen:** Bij de Najaarsnota 2023 is de OZB Niet-Woningen met € 750.000 naar beneden bijgesteld. Dit was gebaseerd op een actuele raming van de BSGR. Het is gebleken dat deze raming niet volledig was door technische problemen. Hierdoor was deze mutatie onjuist. Als deze mutatie niet zou zijn opgenomen, zou de mutatie in de algemene reserve € 750.000 lager zijn geweest (begroot en werkelijk). Het overige verschil van € 254.000 is te verklaren doordat er bij de begroting 2023 een neerwaartse correctie had plaatsgevonden op de totale WOZ-waarde van de niet-Woningen. Hierin was de OZB van Niet-Woningen te veel naar beneden bijgesteld.
- **Rioolheffing:** Er zijn meer aansluitingen op het riool door bedrijfsgebouwen dan waar rekening is mee gehouden bij de begroting 2023-2026. Hierdoor is € 170.000 meer geheven bij Niet-Woningen. Daarnaast zijn er minder aansluitingen op het riool door woningen dan begroot, hierdoor is er voor rioolheffing woningen € 100.000 minder ontvangen.
- **Afvalstoffenheffing:** Er zijn minder woningen gerealiseerd dan begroot bij de begroting 2023-2026. Hierdoor is € 67.000 minder aan afvalstoffenheffing gerealiseerd.
- **Toeristenbelasting:** Er zijn minder overnachtingen gerealiseerd dan begroot, hierdoor is € 72.000 minder gerealiseerd aan toeristenbelasting dan begroot.
- **Leges Omgevingsvergunningen (Titel 1 en 3):** Er is € 148.000 meer aan leges voor Kabels geheven dan begroot, er is € 100.000 meer aan Reis- en Rijdocumenten gerealiseerd dan begroot en als laatste is er € 36.000 meer aan leges voor Burgerlijke stand geheven. De overige € 15.000 betreft meer leges op verschillende onderdelen van Titel 1 en 3.

3. WOZ-Maatstaf

Binnen de algemene uitkering wordt rekening gehouden met een korting die wordt bepaald op basis van de omvang van de WOZ waarde in de gemeente, de WOZ Maatstaf. Voor het jaar 2023 bedraagt deze korting € 5.873.000. De werkelijke opbrengsten voor woningen en niet woningen zijn bij elkaar € 10.201.000. Het kortingspercentage stijgt naar 57,6% (was 56,9% in de rekening 2022).

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Totaal OZB	8.322	8.258	9.089	10.201
Korting algemene uitkering	4.668	4.700	-	5.873
Kortingspercentage	56,1%	56,9%	-	57,6%

4. Kwijtscheldingen

Minder-draagkrachtigen in de gemeente kunnen op verzoek voor de belastingsoorten, onroerende zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing en hondenbelasting kwijtschelding aanvragen. In 2023 heeft de BSGR, namens de gemeente, aan 392 belastingplichtigen (in 2022 aan 381 belastingplichtigen) kwijtschelding verleend voor een bedrag van € 200.828 (in 2022 € 207.000).

5. Kostendekkendheid berekeningen

De bestemmingsheffingen en de retributies mogen niet meer dan kostendekkend zijn. Als aan het einde van een kalenderjaar blijkt dat toch een meeropbrengst is gerealiseerd, moet dit voor egalisatie in de toekomst in een voorziening of bestemmingsreserve worden gestort. Bij elk onderdeel is een toelichting gegeven voor de verschillen met de kostendekkendheid berekening in de begroting 2023.

Rioolheffing

De rioolheffing dekt de kosten van de beheering van het riool. Voor het tarief geldt het streven naar 100% kostendekkendheid. Er is minder besteed aan het riool dan verwacht bij de begroting. Hierdoor is de kostendekkenheid bij realisatie 116,1% geworden. Het overschot is gestort in de voorziening riolering derden, die als egalisatievoorziening hiervoor dient.

Kostendekkendheid Rioolheffing (Bedragen 1.000)	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Vershil
Kosten taakveld Riool	€ 2.113	€ 1.893	-€ 220
Opbrengsten exclusief opbrengst heffing	-€ 1	-€ 33	-€ 32
<i>Netto kosten taakveld Riool</i>	€ 2.112	€ 1.860	-€ 251
Toe te rekenen Kosten:			
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 142	€ 147	€ 5
BTW	€ 373	€ 289	-€ 84
<i>Totaal toe te rekenen kosten</i>	€ 515	€ 436	-€ 79
Totaal kosten	€ 2.626	€ 2.296	-€ 330
Heffingsopbrengst			
Rioolheffing	€ 2.590	€ 2.665	€ 75
Heffingsopbrengst	€ 2.590	€ 2.665	€ 75
Kostendekkendheid:	98,6%	116,1%	17,4%

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing dekt de kosten van de afvalinzameling en de afvalverwerking. Voor het tarief geldt ook het streven naar 100% kostendekkendheid. In 2023 is gebleken dat er een kostendekkendheid van 104,7% is. Dit is grotendeels ontstaan door lagere kosten en hogere overige opbrengst. Het overschot is geboekt naar de voorziening afvalstoffenheffing derden.

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing (Bedragen 1.000)	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Vershil
Kosten taakveld Afval	€ 3.063	€ 2.958	-€ 105
Opbrengsten exclusief opbrengst heffing	-€ 98	-€ 230	-€ 133
<i>Netto kosten taakveld Afval</i>	€ 2.965	€ 2.728	-€ 238
Toe te rekenen Kosten:			
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 307	€ 315	€ 8
BTW	€ 528	€ 524	-€ 4
<i>Totaal toe te rekenen kosten</i>	€ 835	€ 839	€ 4
Totaal kosten	€ 3.801	€ 3.567	-€ 234
Heffingsopbrengst			
Afvalstoffenheffing	€ 3.801	€ 3.734	-€ 67
Heffingsopbrengst	€ 3.801	€ 3.734	-€ 67
Kostendekkendheid:	100,0%	104,7%	4,7%

Leges Titels 1 en 3 (Dienstverlening)

Deze leges Titels 1 en 3 bestaan uit de verrichte diensten van de gemeente en hebben betrekking op de Gemeentelijke Basisadministratie en de Burgerlijke stand (secretarieleges). Er is een hoger kostendekkendheidspercentage gerealiseerd voornamelijk omdat er meer inkomsten waren dan begroot.

Kostendekkendheid Leges Publiekszaken & Apv (Titel 1 en 3) (Bedragen 1.000)	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Vershil
Kosten taakveld Titel 1 en 3	€ 920	€ 1.079	€ 158
Opbrengsten exclusief opbrengst heffing	€ 0	-€ 5	-€ 5
<i>Netto kosten taakveld Titel 1 en 3</i>	€ 920	€ 1.074	€ 154
Toe te rekenen Kosten:			
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 416	€ 436	€ 19
BTW	€ 24	€ 48	€ 24
<i>Totaal toe te rekenen kosten</i>	€ 440	€ 484	€ 44
Totaal kosten	€ 1.361	€ 1.558	€ 197
Heffingsopbrengst			
Leges Titel 1 en 3	€ 235	€ 578	€ 343
Heffingsopbrengst	€ 235	€ 578	€ 343
Kostendekkendheid:	17,3%	37,1%	19,9%

Leges Titel 2 (Fysieke leefomgeving / Omgevingsvergunningen)

De leges van Titel 2 hebben betrekking op de verleende omgevingsvergunningen. Voor de tarieven geldt het streven naar 100% kostendekkendheid. In 2023 is gebleken dat er een kostendekkendheid van 132,5% is. De hogere opbrengsten van € 902.000 is grotendeels ontstaan door twee besluiten in het laatste kwartaal 2023 op grote bouwprojecten waardoor meer bouwleges zijn gerealiseerd.

Kostendekkendheid WABO (Titel 2) (Bedragen 1.000)	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Vershil
Kosten WABO (Titel 2)	€ 1.082	€ 1.236	€ 155
Opbrengsten exclusief opbrengst Leges	€ 0	-€ 2	-€ 2
<i>Netto kosten WABO (Titel 2)</i>	€ 1.082	€ 1.235	€ 153
Toe te rekenen kosten:			
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 837	€ 861	€ 24
BTW	€ 38	€ 48	€ 11
<i>Totaal toe te rekenen kosten</i>	€ 874	€ 909	€ 35
Totaal kosten	€ 1.956	€ 2.144	€ 188
Heffingsopbrengst			
Leges WABO (Titel 2)	€ 1.937	€ 2.840	€ 902
Heffingsopbrengst	€ 1.937	€ 2.840	€ 902
Kostendekkendheid:	99,0%	132,5%	33,4%

4.2.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

De gemeente Oegstgeest dient in staat te zijn om tegenvallers op te vangen, zonder dat deze negatieve effecten hebben op het voorzieningenniveau. De mate waarin we dit kunnen, wordt bepaald door de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken. Dit om niet begrote kosten en bekende risico's te dekken die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Dit wordt uitgedrukt met behulp van de ratio weerstandvermogen. Dat is de verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit.

2. Risico's

Wij willen risico's die we lopen zo veel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te identificeren, prioriteren, analyseren en beoordelen. De gemeente Oegstgeest gebruikt NARIS als risicomanagementsysteem om de bestuurders en managers in staat te stellen om passende beheersmaatregelen te nemen voor risico's die het behalen van de doelstellingen van onze organisatie bedreigen. Risico's worden systematisch in kaart gebracht en beoordeeld door alle teams binnen de gemeente.

Risico-overzicht

In het onderstaande overzicht worden de tien risico's met de grootste financiële gevolgen apart gepresenteerd, aangevuld met de getroffen beheersmaatregel, de kans op het optreden ervan en de invloed van het risico op het totaal aan risico's.

Belangrijkste financiële risico's

Risiconummer	Risico	Financieel gevolg (Max * 1000 €)	Maatregelen	Kans	Invloed
R59	De gemeente Oegstgeest staat momenteel garant voor de rente en aflossing van leningen tot een totaalbedrag van € 6,3 miljoen. Het risico is dat de instelling zijn betalingsverplichting niet kan nakomen. Bij sommige leningen is er sprake van een onderpand € 4,0 miljoen	2.916	Actief - 1. Het jaarlijks beoordelen van de financiële gegevens (minimaal de jaarrekening) van de geldnemende organisaties. 2. De financiële instellingen (geldgevers) jaarlijks wijzen op de plicht om betalingsachterstanden op geborgde geldleningen te melden.	25%	34.85%
R36	Nieuw-Rhijneest (restgrex) Risico geschat € 700.000	700	Actief - Binnen de kaders van het project wordt waar mogelijk gestuurd op het voorkomen van extra kosten en het behalen van marktconforme grondwaardes.	30%	10.05%
R131	ICT-systemen zijn door cybercrime (o.a. ransomware) of een technische storing niet beschikbaar.	1.000	Actief - Actief - Aandacht bij management (ondersteund / aangejaagd vanuit gemeente Leiden) voor informatieveiligheid in de teams., Actief - Projecten lopen om verouderde applicaties te vervangen., Actief - - - Verbindingen zijn dubbel uitgevoerd.- Verantwoordelijkheid om verbindingen in stand te houden / repareren ligt deels bij uitvoerders.	20%	9.72%
R129	Verplichting uit de samenwerkingsovereenkomst Knoop Leiden West	5.100	Actief - Actief. De gemeente bewaakt de contractvoorwaarden bij de verplichting.	5%	9.46%